Lietas Nr. A420153725
AA43-0614-26/21
ECLI:LV:ADAT:2026:0225.A420153725.14.L

Administratīvā apgabaltiesa

LĒMUMS

Rīgā 2026.gada 25.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Līga Hāzenfuse, tiesneši Valters Poķis un Anita Šteinberga,

rakstveida procesā izskatot /Persona A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2026.gada 9.janvāra lēmumu, ar kuru noraidīts /Persona A/ lūgums par Veselības ministrijas 2025.gada 24.marta lēmuma Nr.01-23.4/1537 darbības apturēšanu,

konstatēja

[1] Latvijas Ārstu biedrības Sertifikācijas padome (turpmāk – sertifikācijas padome) 2024.gada 26.novembrī pieņēma lēmumu Nr.01.23.2/191 (turpmāk – sākotnējais lēmums), ar kuru nolēma anulēt pieteicējam /Persona A/ 2024.gada 4.septembrī izsniegto sertifikātu Nr./Numurs A/ pediatra specialitātē un 2024.gada 7.februārī izsniegto sertifikātu Nr./Numurs B/ homeopāta papildspecialitātē.

Ar Veselības ministrijas (turpmāk – ministrija) 2025.gada 24.marta lēmumu Nr.01- 23.4/1537 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

Ārsta uzvedībai savā darbībā ir jābūt tādai, lai stiprinātu profesionālo autoritāti un vairotu sabiedrības uzticēšanos medicīnai kopumā un katram ārstam individuāli. Ārstam ar savu stāju jāapliecina un jāveicina augsti ārstu ētikas standarti ne tikai konkrēta pacienta ārstniecības procesā, bet arī veicot sabiedrības izglītošanu ārstniecības jautājumos, tajā skaitā arī sabiedrības veselības jautājumos. Ir svarīgi, lai ārsti gan individuāli, gan arī kolektīvi respektētu un cienītu savu arodu, kā sabiedrības uzticēšanās izpausmi un censtos pastiprināt un saglabāt sabiedrības uzticēšanos medicīnai.

Ārstam, kā jebkuram sabiedrības loceklim, ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības uz saviem uzskatiem, tiesības iegūt un izplatīt informāciju, tiesības uz sava atšķirīga viedokļa publisku paušanu, tajā skaitā arī kritizējot kādu objektu vai ideju, ārstniecības metodi. Tomēr paustajai kritikai ir jābūt konstruktīvai un cieņpilnai, bez visatļautības un nepārbaudītiem apgalvojumiem. Savukārt pieteicēja komunikāciju sociālajos tīklos viņa publikāciju kontekstā nevar atzīt par iepriekš minētām prasībām atbilstošu, jo publikācijās tika izmantoti nepieklājīgi un citu ārstu aizskaroši izteikumi, kā arī tiek apšaubīta valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” (turpmāk – Bērnu slimnīca) pacientiem sniegtā veselības aprūpe, ar izteikumiem „noārstējot līdz nāvei” faktiski klaji vainojot Bērnu slimnīcas personālu pacienta nāvē.

Nav šaubu, ka pieteicējam bija tiesības atbalstīt nelaimē nonākušo ģimeni, tajā skaitā darīt to publiski. Tomēr, paužot atbalstu ģimenei publiskajā telpā, nevajadzētu aizmirst par profesionālās ētikas un elementāras pieklājības principiem, it īpaši situācijā, kas ir izraisījusi plašu rezonansi sabiedrībā un kurā sabiedrība jau bija sadalījusies divās daļās – viena nosodīja vecākus par to, ka bērni nebija vakcinēti, bet otrā nosodīja Bērnu slimnīcas mediķus, kas snieguši medicīnisko palīdzību šīs ģimenes bērniem. Līdz ar to pastāvēja iespēja ģimeni atbalstīt arī bez citu ārstniecības personu aizskarošiem un šo personu sniegto medicīnisko palīdzību apšaubošiem izteikumiem.

Līdz ar to pieteicējs ar savu rīcību vietnes *Telegram* kanālā /Nosaukums A/ un *Facebook* profilā /Nosaukums A/, publicējot noteiktā satura publikācijas, ir pieļāvis Latvijas Ārstu ētikas kodeksa (turpmāk – kodekss) normu pārkāpumus, jo publiska un nepamatota ārstniecības metožu apšaubīšana, kā arī necienīga attieksme pret citām ārstniecības personām ir ētiski nepieņemama un var radīt kaitējumu.

[2] Pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu, kā arī iesniedza tiesā lūgumu apturēt pārsūdzētā lēmuma darbību. Pieteikums un lūgums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] Ne sākotnējā lēmumā, ne pārsūdzētajā lēmumā nav konstatēts, ka pieteicējs savā profesionālajā darbībā būtu pārkāpis profesionālo darbību reglamentējošos normatīvos aktus. Tāpat nav pamatots, vai un kā lēmumu pieņemšanā tikusi vērtēta pieteicēja profesionālā darbība, kas atbilstoši tiesību normās definētajam ir ārsta – pacienta attiecību ietvaros īstenota ārstniecība.

Publikācija tika ievietota pieteicēja sociālo tīklu profilos ar nosaukumu /Nosaukums A/ (vietnēs *Facebook un Telegram*), ar norādi, ka tas ir jurista sagatavots situācijas apraksts. Proti, citas personas izteikumi, no kuru formulējuma un konteksta ir acīmredzams, ka tie bija domāti, lai paustu trešo personu viedokli.

Trešo personu viedokļa citēšana sociālajos medijos nav uzskatāma par ārstniecības personas profesionālo darbību reglamentējošo normatīvo aktu izpratnē. Pat, ja pieteicējs ir publikācijai pievienojis savu komentāru, kurš formulēts viedokļa formā, šāda rīcība nav uzskatāma par ārsta profesionālo darbību.

[2.2] Ņemot vērā iespējamo soda diapazonu, sertifikāta anulēšana ir augstākais disciplinārsods. Ir notikusi iejaukšanās (kā „sods") pieteicēja vārda brīvībā. Pieteicējs nenoliedz, ka ierobežojums ir noteikts ar likumu un ka tas ir paredzēts, lai aizsargātu citu personu reputāciju vai tiesības. Strīds ir par to, vai konkrētajā situācijā šādu ierobežojumu var uzskatīt par nepieciešamu demokrātiskā sabiedrībā.

Pieteicēja ieskatā ar pārsūdzēto lēmumu nav panākts taisnīgs līdzsvars starp veselības aizsardzību, citu praktizējošo ārstu interesēm un pieteicēja tiesībām uz vārda brīvību.

[2.3] Ņemot vērā publikācijā aprakstītās situācijas rezonansi sabiedrībā, publikācija attiecās uz jautājumiem, kas skar sabiedrības intereses.

Atbildīgā iestāde neuzskatīja par nepieciešamu vērtēt, vai publikācijā paustais viedoklis atspoguļo realitāti. Iestādes uzskata, ka cita ārsta kritika nebija pieļaujama, tādēļ jautājums par to, vai pieteicēja publikācija faktiski atspoguļoja realitāti, nebija svarīgs. Tas, ka konkrētas ģimenes lietā iesaistīta jurista formulētu viedokli pārpublicējis pieteicējs un tā saturs bija kritisks pret citu ārstu, automātiski nenozīmē, ka tas nav patiess vai objektīvs.

[2.4] Pieteicējam kā ārstam ir jābūt tiesībām paust savu viedokli arī par pacienta ārstniecību, ko tam piemērojis cits ārsts.

[2.5] Veselības inspekcija veica informācijas par sertifikātu anulēšanu aktualizēšanu Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrā ar atpakaļejošu datumu.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 358.panta trešajā daļā noteiktajai administratīvā akta izpildes kārtībai, ja adresātam nelabvēlīgs administratīvais akts ir jāizpilda pašai iestādei, to izpilda pēc tam, kad beidzies šā akta apstrīdēšanas (pārsūdzēšanas) termiņš un tas nav apstrīdēts (pārsūdzēts) vai arī ir stājies spēkā tiesas spriedums, ar kuru adresāta pieteikums noraidīts. Ņemot vērā minēto, situācijā, kad tiek pieņemts lēmums par ārstniecības personas sertifikāta anulēšanu, sertifikātam jābūt spēkā līdz brīdim, kamēr beigsies pārsūdzības termiņš pārsūdzētajam lēmumam. Arī iestādes sabiedriskajos medijos sniegušas šādu skaidrojumu.

Pacientu konsultēšana un ārstniecība, tostarp pirmreizējas pieņemšanas, kas veiktas laika posmā no 2025.gada 24.aprīļa un kuru rezultātā veidojas ilgtermiņa sadarbība ar konkrēto ārstu, darbnespējas lapu atvēršana/noslēgšana, recepšu izrakstīšana un katra pacienta individuālā ārstniecības procesa uzraudzīšana ir gan pieteicēja, gan pacientu interesēs, gan arī sabiedrības interesēs uz veselības aprūpes pieejamību un tiesībām izvēlēties ārstu. Ja izrādās, ka ārstniecību veikusi persona, kurai nav spēkā ārsta sertifikāta noteiktā specialitātē, tiek negatīvi ietekmēta visu iepriekš minēto interešu nodrošināšana vislabākajā iespējamā veidā.

Atzīmes veikšana par ārsta sertifikātu anulēšanu ar atpakaļejošu datumu padara pieteicēju par likumpārkāpēju nodarījumā, kura veikšanu viņš nevarēja paredzēt. Pieteicējam ir tiesības paļauties, ka valsts pārvaldes rīcība ir tiesiska un konsekventa, kā to nosaka tiesiskās paļāvības princips.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2026.gada 9.janvāra lēmumu noraidīts pieteicēja lūgums par pārsūdzētā lēmuma darbības apturēšanu. Lēmums pamatots ar turpmāk norādīto.

[3.1] Tiesa secināja, ka ir īstenojies subjektīvais kritērijs, jo pārsūdzētā lēmuma izpilde būtiski ietekmē gan pieteicēja profesionālo darbību, gan pieteicēja pacientus, gan sabiedrības intereses kopumā. Līdz ar to tiesai ir pamats pirmšķietami vērtēt pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu jeb objektīvo kritēriju.

[3.2] Lietā pastāv strīds par to, vai pieteicējam pamatoti tika anulēti ārstniecības personas sertifikāti pediatra specialitātē un homeopāta papildspecialitātē.

Konkrētajā gadījumā pieteicējam izsniegtie ārstniecības personas sertifikāti tika anulēti, pamatojoties uz Ministru kabineta 2024.gada 18.jūnija noteikumu Nr.391 „Ārstniecības personu sertifikācijas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.391) 78.4.apakšpunktu, kas noteic, ka sertifikācijas padome anulē ārstniecības personas sertifikātu, ja sertifikācijas padomei ir kļuvis zināms, ka ārstniecības persona ir pieļāvusi būtiskus pārkāpumus profesionālajā darbībā vai būtiski pārkāpusi ētikas normas.

Līdz ar to tiesa vērtēja, vai pieteicējs ar publikācijām sociālajos tīklos (*Telegram* kanālā /Nosaukums A/ un *Facebook* profilā /Nosaukums A/) ir pieļāvis tādus būtiskus profesionālās darbības vai ētikas normu pārkāpumus, kas atbilstoši noteikumu Nr.391 78.4.apakšpunktam varēja būt par pamatu ārstniecības personas sertifikātu anulēšanai.

[3.3] Latvijas Ārstu biedrības Ētikas komisijas (turpmāk – ētikas komisija) 2024.gada 9.oktobra lēmumā Nr.ĒK-2024/05-01, sākotnējā lēmumā un Centrālās medicīnas ētikas komitejas vēstulē atzīts, ka pieteicējs ir pārkāpis kodeksa 1.1., 1.3., 1.5., 1.6., 1.8, 3.2.-3.4. un 3.11.-3.13.punkta prasības.

[3.4] Ārstam, tāpat kā jebkuram sabiedrības loceklim, Satversme garantē tiesības uz vārda brīvību, privātumu un dalību sabiedriskajā dzīvē, kas ietver arī publisku komunikāciju sociālajos medijos. Taču lietojot sociālos medijus, jāapzinās, ka jebkura publiska aktivitāte interneta vidē var tikt saistīta ar viņu kā ārstniecības personu – personu, kurai ir padziļinātas zināšanas un pieredze medicīnas jomā. Šādas personas kā savas jomas speciālista publikācijai vai viedoklim vidusmēra lasītājs droši vien pievērsīs arī lielāku vērību nekā citu paustajiem viedokļiem.

Izskatāmās lietas strīds saistīts ar plašu sabiedrības rezonansi izraisīto gadījumu, kad Bērnu slimnīcā miris ar difteriju saslimis nevakcinēts bērns.

[3.5] Lietā nav strīda par to, ka, pamatojoties uz pieteicēja publiski paustajiem izteikumiem plašsaziņu medijos, pieteicējam tika anulēti ārstniecības sertifikāti. Tādējādi ir pietiekams pamats uzskatīt, ka ierobežotas pieteicēja tiesības uz vārda brīvību. Tomēr tas pats par sevi nenozīmē, ka pieteicējam minētās tiesības ierobežotas nepamatoti (nesamērīgi).

[3.6] Vērtējot, vai pieteicēja vārda brīvības ierobežojums noteikts ar likumu, tiesa secināja, ka normatīvajos aktos ir paredzēti ierobežojumi ārstniecības personas izteiksmes brīvībai, norādot pieļaujamās komunikācijas robežas. Ņemot vērā, ka pieteicējs bija sertificēta ārstniecības persona (persona, kam ir medicīniskā izglītība un kas nodarbojas ar ārstniecību), viņš vienlaikus bija apņēmies ievērot arī kodeksā ietvertās normas, kas ierobežo pieteicēja vārda brīvību. Savukārt, neievērojot kodeksā noteiktās normas, ētikas komisijai ir tiesības vērtēt pieteicēja rīcību un veikt nepieciešamās darbības pārkāpumu novēršanai.

[3.7] Vērtējot leģitīmā mērķa esību, tiesa norādīja, ka ārsta rīcībai un publiskajai komunikācijai jābūt tādai, kas stiprina profesijas autoritāti un veicina sabiedrības uzticēšanos medicīnas nozarei kopumā. Ārstam ar savu uzvedību un izteikumiem ir jāapliecina augsti profesionālās ētikas standarti gan konkrēta pacienta ārstniecības procesā, gan piedaloties publiskā sabiedrības izglītošanā ārstniecības jautājumos. Tas ietver pienākumu saglabāt cieņpilnu, neitrālu un profesionāli korektu attieksmi arī pret kolēģiem, publiski izvairoties no to aizskaršanas vai profesionālās reputācijas graušanas. Vienlaikus no kodeksa normām, par kuru pārkāpumu ir strīds lietā, tiesa secināja, ka to mērķis tostarp ir aizsargāt ārstniecības personas kolēģu un citu cilvēku reputāciju un tiesības. Tādējādi ir saskatāms leģitīms mērķis pieteicēja kā sertificētas ārstniecības personas vārda brīvības ierobežojumam.

[3.8] Vērtējot ierobežojumu samērīgumu, tiesa secināja, ka sākotnēji nepieciešams noteikt, vai pieteicēja izteikumi izskatāmajā lietā uzskatāmi par „ziņām" vai „viedokli", jo atkarībā no izteikumu veida ir piemērojams atšķirīgs piemēroto ierobežojumu samērīguma pārbaudes standarts.

Izvērtējot publikāciju saturu kopumā, kontekstu un situāciju, kādā tie tapuši, tiesai pirmšķietami neradās šaubas, ka ir pausts paša pieteicēja viedoklis.

To, ka pausts tieši viedoklis, norāda pats pieteicējs iesniegumā „Viedoklis par Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas valdes un /Persona B/ iesniegumiem", norādot, piemēram: „konkrētās ģimenes traģiskajā gadījumā nevis es ar publiski paustu viedokli, bet tieši pati profesore publiski grāva savu un ārstniecības iestādes tēlu..".

Arī 2024.gada 19.novembra iesniegumā „Viedoklis par LĀB Ētikas komisijas 2024.gada 9.oktobra lēmumu izteikt priekšlikumu LĀB Sertifikācijas padomei par man izsniegto sertifikātu pediatra un homeopāta specialitātē anulēšanu" pieteicējs vairākkārt norāda, ka publikācijās paudis savu personīgo viedokli, kā, piemēram: „manā publicētajā viedoklī esmu aizstāvējis pacientu intereses", „vislielākā daļa atbildības tomēr būtu jāuzņemas sabiedriskajiem medijiem, kuri atļāvās pārpublicēt manu viedokli". Turklāt katras pieteicēja publikācijas beigās tiek norādīti pieteicēja iniciāļi dr. /Persona A/. Arī pats pieteicējs nav iesniedzis lietā pierādījumus, kas apstiprina pretējo, piemēram, citētā autora vārdu vai nosaukumu, avotu, u.c.. Publikācijās vispār nav konstatējama jebkāda faktiskā bāze pieteicēja paustajiem apgalvojumiem. Minētais faktiski izslēdz jebkādu pārpratumu par publikācijas un tajā norādītā teksta autoru – pieteicēju. Tādejādi publikācijās paustais ir vērtējams kā pieteicēja personīgais viedoklis, līdz ar to tiesa noraidīja kā nepamatotu pieteicēja argumentu, ka tiek ierobežotas viņa tiesības uz vārda brīvību.

[3.9] Izvērtējot publikāciju saturu kopumā, tiesa pirmšķietami atzina, ka tajos nav ievērota cieņpilna attieksme, jo publikācijās tika izmantoti asi un citu ārstu, kā arī ārstniecības iestādes aizskarošie izteikumi, tādi kā „ir arī konkrēti kolēģi, kas ar puspatiesībām un iebiedēšanu jau tagad piespiež vacākus savus bērnus savakcinēt", „atkal kāds no kolēģiem baidīsies to atzīt par vakcīnas blakni"; „ārstniecības personas /Persona C/ stingrā uzraudzībā atsāks „ārstēt" bērnus no sev vien zināmām kaitēm"; „meitu veselībai un dzīvībai var tikt nodarīts kaitējums, kā tas notika ar brālīti". Minētie un tādi izteikumi kā bērnu „noārstējot līdz nāvei" tieši vaino Bērnu slimnīcas personālu pacienta nāvē, kas ir pretrunā kodeksā noteiktajām uzvedības prasībām ārstniecības personām.

Tiesa norādīja, ka viedokļa kritiskums pats par sevi nav sodāms, tomēr viedokļa paušana neatbrīvo no pienākuma respektēt citu personu (ārstu – kolēģu) godu un cieņu. Demokrātiskā sabiedrībā, tostarp diskusijās par sabiedrības veselību/ārstniecību, ir pieļaujama polemiska viedokļu apmaiņa, taču tā nedrīkst pāraugt personu aizskaršanā un profesionālās ētikas un pieklājības normu neievērošanā.

Arī pats pieteicējs ētikas komisijas sēdē norādījis, ka šobrīd, zinot izveidojušos situāciju, iespējams, nelietotu tik skarbus izteikumus – „teiktu maigāk", kas norāda uz to, ka pieteicējs apzinās iepriekš pausto izteikumu nesamērīgo un profesionālai komunikācijai neatbilstošo raksturu. Pieteicējam, kā ārstam-homeopātam, varēja būt atšķirīgs viedoklis un redzējums par to, kādā veidā pacienti būtu ārstējami, tomēr, pieteicējs atšķirīgo viedokli varēja izteikt arī bez citu ārstniecības personu asas kritikas, kas varētu kaitēt gan konkrētās ārstniecības personas, gan konkrētās ārstniecības iestādes reputācijai. Līdz ar to tiesa pirmšķietami atzina, ka lietā pamatoti tika konstatēti kodeksa 1.5., 1.6., 3.3., 3.4. un 3.13.punkta pārkāpumi. Tādejādi tiesa nekonstatēja objektīvo kritēriju pārsūdzētā lēmuma darbības apturēšanai.

[3.10] Pieteicējs norādīja, ka iestāde ir pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu, jo viņš paļāvās uz Latvijas Ārstu biedrības mājaslapā publicēto ministrijas informāciju, ka pārsūdzētā lēmuma darbība ir apturēta.

Pārbaudot Ārstniecības likuma normas, tiesa konstatēja, ka tajās nav noteikti gadījumi par tādu lēmumu darbības apturēšanu, kas attiecas uz sertifikāta anulēšanas lēmumiem (sākotnējo lēmumu). Tātad ir piemērojamas Administratīvā procesa likuma normas. Administratīvā procesa likuma 80.panta pirmā daļā noteic, ka iesniegums par administratīvā akta apstrīdēšanu aptur tā darbību no dienas, kad iesniegums saņemts iestādē. Tas nozīmē, ka tad, kad sākotnējais lēmums tika apstrīdēts ministrijā, sākotnējā lēmuma darbība tika apturēta, tas ir, sertifikātu anulēšana tika apturēta.

Ieskatoties minētajā publikācijā, tiesa konstatēja, ka tieši to arī norāda ministrijas pārstāve – „sertifikāts paliek spēkā līdz brīdim, kad beidzas pārsūdzības termiņš ministrijas lēmumam, jo iesniedzējam vēl ir tiesības vērsties tiesā".

Minētajā un citās pieteicēja norādītajās publikācijās iet runa par sertifikāta anulēšanas lēmuma apstrīdēšanas posmu – posmu no sākotnējā lēmuma pieņemšanas līdz tā apstrīdēšanai ministrijā. Norādes uz to, ka arī ministrijas lēmuma darbība apturētos pēc tā pārsūdzēšanas tiesā, publikācijās nav konstatējamas. Tieši pretēji, tiek norādīts, ka sertifikātu anulēšana tika apturēta līdz ministrijas lēmuma spēkā stāšanās brīdim. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 70.panta pirmajai daļai lēmums stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam. Līdz ar to tiesa nekonstatēja pirmo priekšnoteikumu tiesiskās paļāvības principa pārbaudes shēmā, proti, nav iestādes izteikums, apsolījums. Tieši pretēji Administratīvā procesa likums skaidri regulē minēto situāciju. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 185.panta pirmo daļu pieteikuma iesniegšana tiesā par administratīvā akta atcelšanu aptur administratīvā akta darbību no dienas, kad pieteikums saņemts tiesā. Savukārt minētā panta ceturtās daļas 10.punkts noteic, ka šā panta pirmā daļa neattiecas uz gadījumiem, kad administratīvais akts atceļ, anulē vai aptur speciālo atļauju (licenci, sertifikātu, akreditāciju u.tml.). Līdz ar to pieteicējam nav bijis uz ko paļauties.

[3.11] Tā kā tiesa pirmšķietami nekonstatēja pārsūdzētā lēmuma prettiesiskumu, tiesa secināja, ka nav pamata lemt par izpildes seku pavēršanu atpakaļ.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2026.gada 9.janvāra lēmumu pieteicējs iesniedza blakus sūdzību. Blakus sūdzība pamatota ar turpmāk norādīto.

[4.1] Tiesa ir nepamatoti secinājusi, ka pieteicējs ir pieļāvis būtiskus profesionālās darbības vai ētikas normu pārkāpumus. Tiesa ir novirzījusies no jēdziena „ārsta profesionālā darbība", nepamatoti to sasaistot ar publikācijām sociālajos tīklos.

[4.2] Laikā, kad pieteicējs ievietoja publikācijas sociālajos tīklos, spēkā bija noteikumu Nr.391 78.4.apakšpunkts šādā redakcijā: „sertifikācijas institūcijai ir kļuvis zināms, ka ārstniecības persona profesionālajā darbībā ir būtiski pārkāpusi profesionālo darbību reglamentējošos normatīvos aktus vai ētikas normas".

Ar Ministru kabineta 2025.gada 25.novembra noteikumiem Nr.703 „Grozījumi Ministru kabineta 2024.gada 18.jūnija noteikumos Nr.391 „Ārstniecības personu sertifikācijas kārtība"" (turpmāk – noteikumi Nr.703) 78.4.apakšpunkts tika izteikts šādā redakcijā: „sertifikācijas institūcijai ir kļuvis zināms, ka ārstniecības persona ir pieļāvusi būtiskus pārkāpumus profesionālajā darbībā vai būtiski pārkāpusi ētikas normas". Ar grozījumiem 78.4.apakšpunkta redakcija tika gramatiski izmainīta, taču normas objektīvā mērķa vispusējs skaidrojums anotācijā apliecina, ka, tāpat kā pirms grozījumiem, norma piemērojama, vērtējot ārstniecības personas pārkāpumus profesionālajā darbībā.

Noteikumu Nr.703 anotācijas 2.2.punktā tiek skaidrots grozījumu mērķis – nodrošināt ārstniecības personu profesionālās darbības pārkāpumu izvērtēšanu sertifikācijas procesā. Anotācijā norādīts, ka grozījumi ir izstrādāti, lai noteiktu, ka par profesionālās ētikas un profesionālās darbības pārkāpumiem ārstniecības personas var tikt sauktas pie profesionālās disciplinārās atbildības.

Anotācijas 1.3.apakšpunkta sadaļā „Risinājuma apraksts" norādīts, ka likumprojektā ietvertais regulējums attieksies uz pilnīgi visām ārstniecības personām, par kuru darbu pacientiem būs iespēja iesniegt iesniegumus, un profesionālās biedrības atbilstoši kompetencei vērtēs iesniegumu pamatotību un pieņems lēmumus. Savukārt profesionālā disciplināratbildība ir saistīta ar ārstniecības personas sertifikāciju un smagos profesionālās darbības pārkāpuma gadījumos ar sertifikāta darbības apturēšanu.

Citētais anotācijas saturs apliecina, ka pārkāpumi ārsta profesionālajā darbībā saistāmi tikai un vienīgi ar ārstniecību, kas ir ārsta – pacienta attiecības, un uz šādiem pārkāpumiem norādīt var pacients, nevis kā pieteicēja situācijā – žurnāliste, kura nekad nav bijusi pieteicēja paciente. Savukārt sertifikāta darbības apturēšana vai atņemšana pieļaujama tikai smagos profesionālās darbības pārkāpuma gadījumos, kas nav pieteicēja gadījums.

[4.3] Anotācijā arī skaidrots, ka ārstniecības personas pārkāpumi profesionālajā darbībā ir gadījumi, kad ārstniecības persona, veicot savus profesionālos pienākumus, rīkojas neatbilstoši normatīvajiem aktiem, ētikas normām vai klīniskajām vadlīnijām, pētniecībā balstītai medicīnas praksei un attiecīgajai specialitātei noteiktajai kompetencei vai profesionālās kvalifikācijas prasībām. Kritēriji: pārkāpums ir saistīts ar profesionālo darbību, pārkāpums ir noticis ārstniecības personas profesionālo pienākumu izpildes laikā; pārkāpums ir pretrunā ar normatīvajiem aktiem, ētikas normām vai klīniskajām vadlīnijām, pētniecībā balstītai medicīnas praksei; pārkāpums ir radījis vai varēja radīt kaitējumu pacientam. Piemēram, nepienācīga pacienta aprūpe, nepareiza diagnozes noteikšana vai ārstēšanas metodes izvēle, konfidencialitātes pārkāpums, profesionālās ētikas normu pārkāpums, normatīvo aktu pārkāpums.

Tādējādi tiesas secinājums, ka jebkura ārsta publiska aktivitāte interneta vidē saistāma ar viņu kā ārstniecības personu – personu, kurai ir padziļinātas zināšanas un pieredze medicīnas jomā, ir nepamatoti attiecināts uz ārsta profesionālo darbību. Viedokļa paušana sociālajos tīklos, pie tam – trešās personas viedokļa pārpublicēšana, nav uzskatāma par ārsta profesionālo darbību.

[4.4] Pieteicējs pats nekad nav publicējis viedokli plašsaziņas līdzekļos. Viedokli, par kura paušanu pieteicējam anulēti ārsta sertifikāti, pieteicējs publicēja savos profilos sociālajos medijos jeb sociālajos plašsaziņas līdzekļos, savukārt interneta (tiešsaistes) ziņu portāli patvaļīgi pārpublicēja pieteicēja viedokli, padarot to pieejamu daudz plašākai auditorijai. Neskatoties uz to, pieteicēja viedokļa publicēšana nav uzskatāma par ārsta profesionālo darbību, tādējādi tiesai pat nebija pamata piemēroto ierobežojumu samērīguma vērtējumā analizēt publikāciju saturu vārda brīvības kontekstā.

Piemērojamās tiesību normas un likumdevēja skaidrojums nepārprotami nosaka, ka ārsta sertifikāta anulēšanas pamats ir pārkāpums profesionālajā darbībā, un šādās robežās arī vērtējams piemērotā ierobežojuma samērīgums.

[4.5] Tiesa ir kļūdījusies, nekonstatējot pirmo priekšnoteikumu tiesiskās paļāvības principa pārbaudes shēmā, secinot, ka nav iestādes izteikuma, apsolījuma.

Ministrija aicināja Veselības inspekciju aktualizēt informāciju par pieteicēja sertifikātiem ārstniecības personu reģistrā vien 2025.gada 12.septembrī. Ja ministrija būtu sabiedrībai sniegusi atbilstošu skaidrojumu par tiesību normu piemērošanās kārtību, tad, pirmkārt, pieteicējam sertifikāti reģistros nebūtu anulēti jau 2024.gada decembrī, un atzīmes par tiem reģistros nebūtu jāatjauno 2025.gada janvārī, kā to paredz Administratīvā procesa likuma 358.panta trešajā daļā, un, otrkārt, ministrija, savu kompetenču ietvaros, pēc sākotnējā lēmuma atstāšanas spēkā ar 2025.gada 24.marta lēmumu būtu nekavējoties deleģējusi Veselības inspekciju aktualizēt informāciju par pieteicēja ārsta sertifikātiem attiecīgajā reģistrā. Kā jau minēts iepriekš, šādu aicinājumu ministrija nosūtīja atbildīgajai iestādei vien 2025.gada 12.septembrī.

Turpmākas publikācijas plašsaziņas līdzekļos ar paziņojumiem par to, ka pieteicējam atkārtoti anulēti ārsta sertifikāti, nav bijušas līdz pat šim brīdim. Tas liecina, ka sabiedrībai joprojām ir aktuāla ministrijas pārstāves sniegtā informācija par pieteicēja sertifikātu spēkā esamību līdz lietas izskatīšanai visās trīs tiesu instancēs.

[5] Ministrija paskaidrojumos blakus sūdzību uzskata par nepamatotu.

[6] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 322.panta otro daļu blakus sūdzība tiek izskatīta rakstveida procesā.

[7] Atbilstoši Administratīva procesa likuma 185.^{1}panta otrajai daļai tiesa, izlemjot lūgumu par administratīvā akta darbības apturēšanu, ņem vērā to, vai pārsūdzētā administratīvā akta darbība varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus (tiesu praksē tiek apzīmēts kā subjektīvais kritērijs), un to, vai pārsūdzētais administratīvais akts ir pirmšķietami (*prima facie*) prettiesisks (tiesu praksē tiek apzīmēts kā objektīvais kritērijs). Piemērojot minētajā normā noteiktos kritērijus, lai būtu pamats apturēt administratīvā akta darbību, nepieciešams kumulatīvi konstatēt, ka, pirmkārt, turpmāka tā darbība varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus, un, otrkārt, to, ka pārsūdzētais administratīvais akts ir pirmšķietami (*prima facie*) prettiesisks.

Līdz ar to, lai apmierinātu lūgumu par pagaidu aizsardzību, tiesai ir jākonstatē abu kritēriju pastāvēšana.

[8] Pirmās instances tiesa ir pareizi secinājusi, ka pastāv objektīva pagaidu aizsardzības līdzekļa nepieciešamība jeb ir īstenojies subjektīvais kritērijs, jo pārsūdzētā lēmuma izpilde būtiski ietekmē gan pieteicēja profesionālo darbību, gan pieteicēja pacientus, gan sabiedrības intereses kopumā. Līdz ar to ir pamats pirmšķietami pārbaudīt pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu jeb objektīvo kritēriju.

[9] Pirmās instances tiesa lēmumā nepamatoti secinājusi, ka konkrētajā gadījumā pieteicējam izsniegtie ārstniecības personas sertifikāti tika anulēti, pamatojoties uz noteikumu Nr.391 78.4.apakšpunktu, kas noteic, ka sertifikācijas padome anulē ārstniecības personas sertifikātu, ja sertifikācijas padomei ir kļuvis zināms, ka ārstniecības persona ir pieļāvusi būtiskus pārkāpumus profesionālajā darbībā vai būtiski pārkāpusi ētikas normas. Norma šādā redakcijā ir spēkā kopš 2025.gada 28.novembra. Savukārt brīdī, kad pieteicējs ievietoja publikācijas sociālajos tīklos (laika periodā no 2024.gada 9.septembra), noteikumu Nr.391 78.4.apakšpunkts bija izteikts šādā redakcijā: „sertifikācijas padome anulē sertifikātu, ja sertifikācijas institūcijai ir kļuvis zināms, ka ārstniecības persona profesionālajā darbībā ir būtiski pārkāpusi profesionālo darbību reglamentējošos normatīvos aktus vai ētikas normas”.

Tas nozīmē, ka izskatāmajā gadījumā pamats sertifikātu anulēšanai bija tikai un vienīgi gadījumos, ja pārkāpumi (tostarp ētikas normu) tika pieļauti ārsta profesionālās darbības ietvaros.

[10] Pārsūdzētajā lēmumā konstatēts, ka laika periodā no 2024.gada 9.septembra dažādos sociālo mediju portālos, tostarp *Telegram* (/Nosaukums B/), *Facebook* (/Nosaukums A/) un citos, pieteicējs paudis nepatiesu un neslavu ceļošu informācija par Bērnu slimnīcu un tās ārstējošiem ārstiem. Arī turpmākie pieteicēja ieraksti *Facebook* profilā ar nosaukumu /Nosaukums A/ turpināja iesākto nomelnošanu un ažiotāžas celšanu ap Bērnu slimnīcā izmantotajām ārstniecības metodēm, apzināti graujot uzticību tās personāla kompetencei un ārstēšanas rezultātiem.

No pārsūdzētā lēmuma konstatējams, ka arētikas komisijas2024.gada 9.oktobra lēmumu Nr.ĒK-2024/05-01 nolemts, ka pieteicēja publikācijās sociālajos tīklos paustais viedoklis ir uzskatāms par būtisku ētikas normu pārkāpumu un tas ir pamats izteikt priekšlikumu sertifikācijas padomei anulēt pieteicējam izsniegtos ārstniecības personas sertifikātus pediatra un homeopāta specialitātēs. Sertifikācijas padome ar lēmumu abus sertifikātus anulēja.

[11] Pārsūdzētajā lēmumā izmantots ētikas komisijas 2024.gada 9.oktobra lēmuma Nr.ĒK-2024/05-01 pamatojums. Savukārt ētikas komisijas lēmumā norādīts, ka ētikas komisijas sēdē netika vērtēti pieteicēja paustie apgalvojumi un viedoklis par vakcināciju, kā arī par konkrētā pacienta ārstēšanas procesu, bet tika vērtēts, vai pieteicēja rīcībā, publiskojot sociālajos tīklos žurnālistes iesniegumā un Bērnu slimnīcas vēstulē minētās publikācijas, ir saskatāmi ētikas normu pārkāpumi, un, ja ir saskatāmi, vai šie pārkāpumi ir uzskatāmi par būtiskiem.

Atzīstot par pareizu ētikas komisijas lēmuma pamatojumu, ministrija secinājusi, ka pieteicēja publicētos ierakstus sociālajos tīklos auditorija ir uztvērusi kā profesionāļa, ārsta publikāciju. Ievērojot minēto,

pārsūdzētajā lēmumā atzīts, ka pieteicējs ētikas normas ir pārkāpis tieši savā profesionālajā darbībā.

Pirmšķietami varētu atzīt, ka ārstu uzvedība varētu tikt vērtēta kā neprofesionāla vai ētikas normu pārkāpjoša rīcība, ja tā ietekmētu sabiedrības uzticību medicīnai, diskreditētu profesiju. Tomēr apgabaltiesa pārsūdzētajā lēmumā pamatojumu, lai izdarītu šādu secinājumu, neatrod. Proti, ar profesionālo darbību parasti saprot darbību, kas ir vērsta uz pakalpojumu sniegšana konkrētiem klientiem. Savukārt diskusija publiskajā telpā labākajā gadījumā ir jāvērtē primāri tieši vārda brīvības kontekstā, nevis kā pieteicēja profesionālā darbība.

Lietā nav pierādījumu, ka publiskajā telpā pieteicēja izteikto viedokli par Bērnu slimnīcu un tās ārstējošiem ārstiem un ārstniecības metodēm sabiedrība būtu uztvērusi kā oficiālu paziņojumu vai medicīnisku slēdzienu un, ka pieteicēja paustais būtu ietekmējis sabiedrības uzticību medicīnai.

[12] Pārsūdzētajā lēmumā secināts, ka konkrētajā gadījumā nav strīda, ka pieteicējs ētikas normu pārkāpumu pieļāvis profesionālajā darbībā, jo publikācijas ir izvietotas /Nosaukums A/ profilos. Savukārt atbilstoši publiski pieejamai informācijai /Nosaukums A/ ir tieši saistīta ar pieteicēja profesionālo darbību. /Nosaukums A/ tīmekļa vietnē ir arī tiešsaite uz vietnes *Telegram*kanālu /Nosaukums A/, kurā tika ievietota viena no pieteicēja publikācijām. Turklāt publikācijas satur „parakstu” „/Dr. /Persona A//”, kas nepārprotami norāda uz to, ka publikācijās norādītais ir pieteicēja kā ārstniecības personas viedoklis.

Tātad pārsūdzētais lēmums satur pamatojumu, ka jebkuras ārstniecības personas publiski izteikts viedoklis ir vērtējams kā profesionāla darbība. Taču šāds secinājums nav pamatots. Viedokļa sniegšana, ja tā nav saistāma ar medicīniskas rakstura pakalpojumu sniegšanu, nav profesionāla darbība pat tad, ja viedoklis tiek pausts saistībā ar medicīnas jomu.

Kā tika konstatēts iepriekš, ētikas komisijas sēdē netika vērtēti pieteicēja paustie apgalvojumi un viedoklis par vakcināciju, kā arī par konkrētā pacienta ārstēšanas procesu. Taču bez šāda vērtējuma principā nevar virzīties tālāk, lai atzītu, ka kritika nav bijusi pamatota. Vispārīgi jānorāda, ka personas var norādīt uz vakcinācijas blaknēm. Tāpat arī izteikt viedokli par to, vai šie riski ir pareizi novērtēti. Piemēram, ne pārāk sen pagātnē esošās Covid-19 vakcīnu blaknes joprojām ir aktīvs izpētes elements, kas var būt arī diskusiju priekšmets. Pati par sevi diskusija ir pieļaujama pat tad, ja vakcīnas ir apstiprinātas jau ilgstošu periodu iepriekš.

Pamatā var konstatēt, ka sertifikāti Nr./Numurs A/ un Nr./Numurs B/ ir anulēti saistībā ar pieteicēja pausto viedokli par Bērnu slimnīcu un konkrētām ārstniecības personām. Taču konkrētu personu pieminēšana vēl nav pietiekama, lai konstatētu jebkādu ētikas normu pārkāpumu. Turklāt, lai piemērotu tik smagas sekas, būtu jākonstatē ļoti būtiski ētiska rakstura apvainojumi. No pārsūdzētā lēmuma pirmšķietami tas nav izsecināms.

Lai arī kodeksā noteikts, ka ārsta uzvedībai jābūt nevainojamai, ārstam jāizvairās kaitēt savu kolēģu reputācijai, kā profesionālā darbībā, tā privātā dzīvē ārstam jāatturas no tādas uzvedības vai rīcības, kas var apkaunot viņa profesiju vai radīt šaubas par viņa godīgumu, tā 1.8.punkts noteic, ka vietā, kur ārsts veic savu profesionālo darbību, viņa rīcībā jābūt atbilstošiem apstākļiem un tehniskajam aprīkojumam, tomēr, ņemot vērā konkrētās tiesību normas saturu (78.4.apakšpunkts), tam ir jābūt saistītam ar profesionālo darbību. Tātad no šīs normas nepārprotami izriet, ka profesionālās darbības jēdziens ir saistāms tieši ar ārstniecības procesu.

Savukārt Ārstniecības likuma 38.pants noteic, ka savā profesionālajā darbībā ārsts ir brīvs. Katram ārstam ir tiesības dot atzinumu par pacienta veselības stāvokli un ārstēšanu. Tātad arī Ārstniecības likumā profesionālās darbības jēdziens ir tieši saistīts ar pacienta ārstniecības procesu.

Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa pārsūdzētajā lēmumā secināto, ka pieteicējs ētikas normu pārkāpumu pieļāvis profesionālajā darbībā, atzīst par pirmšķietami nepamatotu.

[13] Papildus tam apgabaltiesa vērš uzmanību, ka pārsūdzētajā lēmumā, izmantojot atsauces uz Satversmes tiesas 2003.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr.2003-02-0106 un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, norādīts, ka tiesības uz vārda brīvību nav absolūtas, ka individuālās intereses atsevišķos gadījumos var tikt ierobežotas, dodot priekšroku sabiedrības interesēm.

Pirmšķietami no pārsūdzētā lēmuma nav rodams pamatojums, kā, anulējot ārstniecības sertifikātus, ir iespējams sasniegt mērķi, ka tiek ierobežota pieteicēja vārda brīvība, vai sertifikāta anulēšana kaut kādā mērā turpmāk atturēs viņu no aizskaroša vai citādi necienīga publiska viedokļa paušanas. Tāpat nav saprotams, kāds tieši ir konkrētā soda mērķis, jo pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka pieteicējam netiek noteikts aizliegums kārtot sertifikācijas eksāmenus un pēc to veiksmīgas nokārtošanas attiecīgi saņemt sertifikātus gan pediatra, gan arī homeopāta specialitātēs, kā arī pēc sertifikātu anulēšanas saglabājas tiesības strādāt kā ārsta stažierim.

Līdz ar to izskatāmajā gadījumā būtu arī vērtējams, vai izraudzītais līdzeklis ir piemērots leģitīma mērķa sasniegšanai, vai nav citu personu tiesības mazāk ierobežojošu līdzekļu un vai ieguvums sabiedrībai atsver personai nodarīto kaitējumu.

[14] Pamatojoties uz iepriekš minēto, ir konstatējams arī objektīvais kritērijs pārsūdzētā lēmuma darbības apturēšanai.

[15] Apgabaltiesa norāda, ka pagaidu aizsardzības jautājums tiek vērtēts paātrinātā kārtībā, un tā mērķis primāri ir pirmšķietami no tiesai tajā brīdī pieejamajiem materiāliem konstatēt, vai pārsūdzētais administratīvai akts varētu būt prettiesisks un vai ir pamats tā darbību uz tiesvedības laiku apturēt, nevis izvērsti atbildēt uz katru izvirzīto argumentu. Detalizētai argumentu izvērtēšanai un papildu pierādījumu iegūšanai ir paredzēta lietas izskatīšana pēc būtības.

Pagaidu aizsardzības institūts nodrošina aizsardzību (pagaidu risinājumu) par labu tam procesa dalībniekam, kuram tiesvedības ilguma dēļ var rasties būtiski – neatgriezeniski vai grūti novēršami – zaudējumi vai kaitējums un kura pozīcija lietā atzīstama par pirmšķietami pamatotu. Minēto iemeslu dēļ uzsverams, ka pagaidu aizsardzības institūta mērķis nav provizoriski atrisināt lietu pēc būtības, bet gan nodrošināt efektīvu tiesas aizsardzību situācijā, kurā nepieciešams steidzams risinājums (*Senāta 2019.gada 24.septembra lēmuma lietā Nr.SKA-1602/2019, A420312717, 6.punkts*).

Atbilstoši administratīvo tiesu atziņām tiesas lēmums par pagaidu aizsardzības līdzekli nav saistošs tiesai, taisot spriedumu lietā. Proti, tiesai nav juridisku šķēršļu taisīt no lēmuma par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu atšķirīgu spriedumu. Izskatot lietu pēc būtības, pirmās instances tiesai būs iespējams konstatēt papildu apstākļus, kas spriedumā var būt par pamatu arī atšķirīgiem secinājumiem, līdz ar to šajā lēmumā izdarītie apgabaltiesas secinājumi nav saistoši tiesai, izskatot pieteicēja pieteikumu pēc būtības.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.^{1}panta pirmās daļas 1.punktu, 323.panta pirmās daļas 3.punktu un 324.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nolēma

atcelt Administratīvās rajona tiesas 2026.gada 9.janvāra lēmumu;

apturēt Veselības ministrijas 2025.gada 24.marta lēmuma Nr.01-23.4/1537 darbību;

atmaksāt /Persona A/ (personas kods /Personas kods A/) samaksāto drošības naudu 15*euro*.

Lēmums nav pārsūdzams un stājas spēkā no tā pieņemšanas brīža.

Tiesnese Tiesnesis Tiesnese L.Hāzenfuse V.Poķis A.Šteinberga